

Брюксел, 28 май 2004 г.

**Резолюция
на Съвета и на представителите на правителствата на страните-членки
на срещата на Съвета, за насърчаване политиките, системите и практиките
в областта на ориентирането през целия живот в Европа**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВОТА НА СТРАНИТЕ-ЧЛЕНКИ НА СРЕЩАТА НА СЪВЕТА,

СЪЗНАВАТ, че

1. В контекста на ученето през целия живот, ориентирането се свързва с кръг от дейности¹, които подпомат хората на всички възрасти и на всеки етап от техния живот, да определят своя капацитет, компетенции и интереси, да вземат решения за образование, обучение и работа и да управляват своя индивидуален живот и възможности за учене, работа и други ангажименти, в рамките, на които този капацитет и компетенции могат да се придобият и/или прилагат.
2. Предоставянето на ориентиране в рамките на образователната и обучителната система, и особено, в училищата или на училищно равнище, има съществена роля при вземане на решение за образование и кариера и подпомага процеса на развитие на ефективен личен мениджмънт на възможностите за учене и кариерно развитие. Ориентирането също е ключов инструмент за образователните и обучаващите институции за подобряване качеството и предлагането на обучение.
3. Ориентирането през целия живот допринася за постигането на целите на ЕС за икономическо развитие, ефективност на пазара на труда и професионална и географска мобилност, чрез увеличаване на ефективността на инвестициите в образованието и професионалното обучение, ученето през целия живот, човешкия капитал и развитието на работната сила.
4. Осигуряването на ефективни услуги по ориентиране има ключова роля в осъществяване на социалната интеграция, социалната справедливост, равнопоставеност на половете и активно гражданство чрез насърчаване и подпомагане на участието на хората в образование и обучение и техния избор на реалистична и значима кариера.
5. Услугите по ориентиране в страните-членки на ЕС се осъществяват чрез широко разнообразие от структури, системи за предоставяне и практики в рамките на образованието, обучението, заетостта, безработицата и частния и обществен сектор. Това многообразие предоставя богата основа за сътрудничество и взаимно учене.
6. Ориентирането може да окаже значителна подкрепа на хората по време на преминаването им между отделни равнища и сектори на системите на образование и обучение и от училищния към възрастния и трудов живот; на младите хора връщащи се към образование или обучение

¹ Примерът за такива дейности включва информиране и съветване, консултиране, оценка на компетенциите, наставничество, юридическа помощ, обучение за вземане на решение, умения за управление на кариерата. С цел да се избегне двусмислие, предвид различните термини, използвани в страните-членки за описване на услугите, включващи образование, обучение и кариерно развитие, ориентиране и съветване, професионално ориентиране/услуги по консултиране, и др., терминът "ориентиране" ще се използва в рамките на този текст за назоваване на някои или на всички тези услуги и страните-членки ще интерпретират този термин, като се позовават на съответната специфика на услугите в техните страни.

след по-рано напускане на училището; на хората връщащи се на пазара на труда след период на доброволна или принудителна безработица; на работниците, когато секторно реструктуриране изисква от тях да променят спецификата на тяхната заетост; на по-възрастните работници и на емигрантите.

7. Осигуряването на висококачествени услуги по ориентиране през целия живот е ключов компонент от стратегиите за образование, обучение и заетост, както и за постигането на стратегическата цел, Европа да стане до 2010 г. най-динамичното в света общество, основащо се на знанието.

НАСТОЯВАТ

1. Докладът за Конкретните бъдещи цели на системите на образование и обучение, подписан от Европейския съвет в Стокхолм през 2001 г., определя като приоритетни области за развитието и прилагането на работна програма Образование и обучение 2010 г.: достъпа до услугите по ориентиране, осигуряването на качество на услугите, ролята на ориентирането за развитие на човешките ресурси и ориентиране за подпомагане мобилността за учене и заетост в Европа.
2. Изявлението на Комисията по отношение на ученето през целия живот (ноември 2001 г.) *“Да превърнем ученето през целия живот в реалност в Европа”* подчертава ориентирането като основа за развитието и прилагането на стратегиите за учене през целия живот на национално равнище и като приоритетна област за действия както на европейско, така и на национално равнище.
3. Бялата книга *“Нови стимули за европейската младеж”* (2001) се обръща към нуждата на младите хора от гъвкави системи за ориентиране и консултиране, за подпомагане на развиващият се достъп до учене през целия живот.
4. Резолюцията на Съвета за учене през целия живот от 27 юни 2002 г. препоръчва да се даде приоритет от страните-членки и от Комисията на осигуряването на възможности и достъп до висококачествена информация, ориентиране и консултиране относно възможностите за образование и обучение в Европа, целево насочени към различните групи.
5. *“Планът за действие за умения и мобилност”* (2002) отбелязва, че професионалната и географската мобилност в Европа и усъвършенстването на уменията на работната сила може да се повишат чрез осигуряването на по-добър достъп за работниците и работодателите до информиране, ориентиране и консултиране.
6. Директива (2002/73/ЕС) изменяща Директива (76/207/ЕЕС) за Равнопоставеност на мъжете и жените по отношение на достъпа до заетост, професионално образование, развитие, условия на труд, включва изискване за достъп до всички видове и всички равнища на професионално ориентиране.
7. Резолюцията на Съвета за насърчаване на засиленото европейско сътрудничество в областта на ПОО от 19 декември 2002 г. признава, че приоритет трябва да се отдаде на насърчаването на политиките, системите и практиките в областта на информирането, ориентирането и консултирането в страните-членки, с цел подпомагане професионалната и географската мобилност на европейските граждани.
8. Изявлението на Комисията по отношение на *“Ефективното инвестиране в образование и обучение: императив за Европа”* (2003) заключава, че инвестирането в услугите по ориентиране и консултиране трябва да се разглежда като стратегия за ранна превенция, способстваща за значително намаляване на несъответствието между образованието и

обучението и нуждите на пазара на труда, нарастване на завършващите средно и висше образование и подпомагане прехода към работа, както и връщането към учене.

9. *Европейските насоки по заетостта (2003)*, препоръчват като приоритет, осигуряването на услуги по ранно съветване и ориентиране като превенция срещу безработицата и особено срещу дългосрочната безработица.
10. *Заключенията на Съвета от 25 ноември 2003 г. за развитието на човешкия капитал за социална кохезия и конкурентноспособност*, наблягат на важността от последователност и допълване между политиките в областта на образованието и обучението и социалните и икономически стратегии.
11. *Резолюцията на Съвета от 25 ноември 2003 г. за превръщането на училищата в отворена за учене среда с цел превенция и преодоляване на ранното напускане на училище и недоволството сред младите хора*, признава необходимостта от засилване на връзката и съвместимостта между училищния и трудовия живот и необходимостта от насърчаване на социалната интеграция чрез включване на семействата, младежите и доброволчески организации.
12. *Общият междинен доклад (2004) на Съвета и на Комисията по отношение на прилагането на Лисабонската стратегия "Образование и обучение 2010": успехът на Лисабонската стратегия изисква спешни реформи*", определя ориентирането като едно от четирите ключови действия за създаването на отворена, атрактивна и достъпна среда за учене с цел да "... се подпомогне ученето във всички възрасти и при всякакви условия, да се подкрепят гражданите в управлението на тяхното учене и работа, и особено, да се направи по-лесен за тях достъпа и развитието чрез многообразие от възможности за учене и кариерно развитие.

ЗАБЕЛЕЖКИ:

- Преминаването към икономика и общество, базирани на знанието, поставя нови предизвикателства пред тези, които разработват политиката в областта на развитието на човешките ресурси и политиките, системите и практиките по ориентиране.
- Развитието на общество, базирано на знанието, и необходимостта от учене през целия живот изискват интензивно насочване на вниманието към политиката по ориентиране на национално, регионално, секторно и местно равнище. Услугите трябва да са достъпни навреме и във форми, които ще окуражат хората да продължат да развиват уменията и компетенциите си през целия живот в съответствие с променящите се нужди на пазара на труда. Такива услуги трябва да се разглеждат като активен инструмент, и хората трябва да бъдат позитивно насърчавани да ги използват.
- Нарасналото сътрудничество в областта на ориентирането на всички равнища трябва да се осъществява в перспективите на ученето през целия живот, с цел да се използва цялото многообразие от съществуващи системи в страните-членки на ЕС и да се преодолее фрагментацията между отделните форми на предоставяне.
- Съответни дейности вече са в процес на осъществяване в Европа, особено трябва да се отбележи работата на групите за продължение на лисабонските цели по отношение разработването на общи концепции и принципи за ориентирането през целия живот; дейностите, подпомагани от европейските програми за образование, обучение и заетост и от Европейския социален фонд, и необходимостта от координация и допълване между всички тези дейности.
- Резултатите от прегледа на политиките по ориентиране в европейските страни, съвместно осъществен от Европейската комисия (чрез Европейския център за развитие на

професионалното обучение (CEDEFOP) и Европейската фондация за обучение (ETF)) и OECD, в сътрудничество със Световната банка, показват, че в много страни политиките, системите и практиките по ориентиране в Европа не съответстват на потребностите на икономиките и обществата, базирани на знанието, и се налага осъществяването на политически реформи и преосмисляне на практиките в тази област.

- *Рамката от дейности за развитие на компетенциите и квалификацията през целия живот*, приета от европейските социални партньори в контекста на европейския социален диалог, подчертава необходимостта на работниците и работодателите от достъп до услуги по информиране, ориентиране и консултиране, с цел реализиране на стратегията за развитие на компетенциите на всеки отделен работник.

НАБЛЯГАТ НА ТОВА, ЧЕ:

- Всички европейски граждани трябва да имат достъп до услуги по ориентиране на всеки етап от своя живот, като се обърне особено внимание на хората и групите в риск.
- Превантивната роля на ориентирането ще насърчи завършването на училище и ще допринесе за засилване на увереността на хората в управлението на тяхното учене и кариерно развитие, и за реинтеграцията на рано напусналите училище в подходящи програми за образование и обучение.
- Важността на ориентирането в осигуряването на социална и икономическа интеграция на гражданите чрез подпомагане на достъпа за всички до образование, обучение и работа, ще увеличи делът на завършващите на всички равнища на образование и обучение, включително продължаващо и висше образование и образование и обучение за възрастни, и ще подпомогне професионалната и географската мобилност на учещите и работещите в Европа.
- Необходимо е да се реализира гъвкава и многообразна система за предоставяне на услуги по ориентиране, включваща използването на иновационни методологии и техники, да се увеличи достъпа до тези услуги, увеличаване на услугите за трудно достъпните млади хора и възрастни и преодоляването на икономическата и географската неравнопоставеност.
- Централно място да бъде разработването и оценката на услуги по ориентиране, както за младите хора, така и за възрастните.
- Включването в процеса по ориентиране на всички заинтересовани институции и организации, в това число, и на социалните партньори, както за осигуряване на достъп на работещите до услугите по ориентиране, така и за подпомагане на предоставящите образование и обучение и услуги по ориентиране, чрез осигуряване на професионален опит и условия подобни на работната среда, насърчаване на предприемачеството и дух на предприемачество и улесняване достъпа на работещите до услугите по ориентиране.

ПРЕПОТВЪРЖДАВАТ КАТО ПРИОРИТЕТИ

- Тяхното съгласие за развитието на висококачествени услуги по ориентиране за всички европейски граждани, достъпни на всички етапи от техния живот и подпомагащи ги в управлението на процесите на учене, работа и преходите между тях.
- Необходимостта от по-нататъшно сътрудничество в областта на ориентирането чрез дейности и политика, разработени първоначално в контекста на продължението на Лисабонската стратегия, “Образование и обучение 2010”, имайки предвид Европейската

стратегия по заетостта, Рамковата стратегия и равнопоставеността на половете и Европейската политика за социална интеграция, мобилност и услуги от общ интереси.

- Важността на пренасочването на услугите по ориентиране, с цел развитие на ученето през целия живот и на уменията на хората за управление като интегрална част от програмите за образование и обучение.
- Развитието на национално, регионално и местно равнище на механизми за по-добро осигуряване на качество на осъществяваните услуги по ориентиране, информиране и продукти (включително услуги on-line), от гледна точка на отделния индивид/потребител.
- Необходимостта от развиване на структурите за разработване на политиките и системите на национално и регионално равнище, чрез включването на ключовите институции и организации (като министерства, социални партньори, служби по заетостта, организации предоставящи услуги, практики в областта на ориентирането, образователни и обучаващи институции, потребители, родители и младежи).
- Необходимост от продължение на политиката по ориентиране в рамките на работната програма "Образование и обучение 2010".

ПОКАНВА СЕ КОМИСИЯТА:

- Да повиши сътрудничеството на международно равнище със съответните организации, като например OECD, Международната организация по труда (ILO), UNESCO, чрез развитието на политики на конкретните дейности по ориентиране през целия живот.

ПОКАНВАТ СЕ СТРАНИТЕ-ЧЛЕНКИ:

- Да проучат съществуващите на национално равнище услуги по ориентиране в областта на образованието, обучението и заетостта, в контекста на заключенията от прегледа на политиките по ориентиране, осъществен от Комисията, OECD и Световната банка.
- Да осигурят ефективно сътрудничество и координация между предоставящите услуги по ориентиране на национално, регионално и местно равнище, с цел разширяване достъпа и осигуряване на съгласуваност на услугите, и по-специално на тези насочени към рисковите групи.
- Да се насърчат училищата, институтите за продължаващо и висше образование, обучаващите институции да прилагат техники за учене чрез разсъждение и независимо учене, за да подпомогнат младите хора и възрастните в процеса на ефективно самоуправление на тяхното учене и кариерно развитие.

ПОКАНВАТ СЕ СТРАНИТЕ-ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА В РАМКИТЕ НА ТЕХНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ:

- Да изградят и да адаптират съществуващите европейски структури и дейности (мрежи, работни групи, програми) отнасящи се до прилагането на горепосочените приоритети.
- Да определят, съвместно със заинтересованите институции и организации, включително социалните партньори, областите, в които сътрудничеството и взаимопомощта на европейско равнище може да повиши националното развитие в областта на ориентирането.
- Да осигурят максимална възвръщаемост по отношение на влиянието върху политиките, системите и практиките на равнище Общност и на национално равнище, от съвместните

дейности със страните-членки в областта на ориентирането през целия живот, финансирани от съществуващите и бъдещите инструменти в областта на образованието и обучението и Европейския социален фонд.

- Да осигурят интеграция на половете във всички политики и практики в областта на ориентирането.
- Да насърчат и подкрепят институциите и организации, предоставящи начално и продължаващо образование на специалистите по ориентиране, да отразят в своите учебни програми съществуващите добри практики в ЕС.
- Да сътрудничат за подобряване на качеството на информацията, свързана с международни и национални добри практики, предоставяна на разработващите политиките.
- Да включат политиките по ориентиране в бъдещите доклади по продължението на работната програма “Образование и обучение 2010”.

